

На нашу думку, питання професійного становлення студентів-психологів потрібно перенести в поле вивчення складових індивідуального стилю їх учбової діяльності, адже саме в процесі навчання у вищому навчальному закладі відбувається закладення базової основи майбутньої професіоналізації та визначення напрямків сфери його діяльності. Такий підхід є наразі актуальним і перспективним в плані вирішення першочергових завдань вищої школи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Деркач А. А. *Методолого-прикладные основы акмеологических исследований* / А. А. Деркач. – М. : РАГС, 200. – 392 с.
2. Климов Е. А. *Психология профессионала: избранные психологические труды* / Е. А. Климов. – М. : Институт практической психологии: Воронеж : НПО «МОДЕК», 1996. – 400с.
3. Максименко С. Д. *Гене́за здійснення особистості* / С. Д. Максименко : Монографія – К. : ТОВ "КММ", 2006. – 240 с.

Микитенко А.В.

СЛОВОСКЛАДАННЯ ЯК ОДИН З НАЙУЖИВАНІШИХ СПОСОБІВ ТВОРЕННЯ ІМЕННИКІВ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ ПРЕСІ

Стаття посвячена словослов'язу як одному з найбільш улюблених способів утворення іменників в сучасній німецькій пресі. Речі йдуть про різні типи класифікації складних іменників в німецькій філологічній літературі, а також детально розглянуті визначальні складні іменники, які найбільш часто зустрічаються в сучасній німецькій періодичній пресі.

Словоскладання є одним з найбільш древніх і в той же час одним з найбільш продуктивних способів творення іменників в німецькій мові. На сьогоднішній день постійно виникає велика кількість неологізмів у зв'язку зі змінами суспільних відношень, розвитком виробництва, техніки, науки, інформаційних технологій тощо.

Грунтовно проаналізувавши тексти сучасної німецької преси можна зробити висновок, що, незважаючи на те, що існують різні способи творення іменників, найуживанішим способом є саме словоскладання, при якому два або більше слів об'єднуються в одне, яке має вже своє нове значення.

Різноманітність типів складних іменників, їхні структурні, граматичні, семантичні та стилістичні особливості, різне походження словотворчих моделей заважає їхній класифікації. У німецькій філологічній літературі використовуються різні типи класифікацій, які зазвичай характеризуються поєднанням різних принципів.

У сучасній лінгвістиці виділяють дві основні класифікації композитів. Спираючись на дослідження таких мовознавців як М.Д. Степанова, О.С. Кубрякова, В. Фляйшер та інших, ці класифікації ґрунтуються на двох різних принципах:

- 1) за структурно-генетичним типом;
- 2) за типом синтаксично-семантичного зв'язку між компонентами складного слова.

Класифікація за структурно-генетичним типом з одного боку ґрунтується на походженні моделей складних іменників, з іншого – на структурі їхніх компонентів. Відповідно виділяють:

- 1) повноскладні утворення (*eigentliche Zusammensetzungen*);
- 2) неповноскладні утворення (*uneigentliche Zusammensetzungen*);
- 3) зсуви (*Zusammenrückungen*).

За синтаксично-семантичною класифікацією складних іменників, яка ґрунтується на зв'язку, який виникає між компонентами складного слова, виділяють :

- 1) означальні складні іменники (*Bestimmungszusammensetzungen*);
- 2) сурядні складні іменники (*kopulative Zusammensetzungen*);
- 3) слова-речення або імперативні імена (*Satz- oder Imperativnamen*).

Аналізуючи складні іменники сучасної німецькомовної преси ми зупинимось на зв'язку, який виникає між компонентами складного слова, тобто розглянемо синтаксично-семантичну класифікацію.

Під час проведення дослідження було виявлено, що більша кількість іменників, знайдених у сучасній німецькій періодичній пресі, належить до означальних складних іменників, де означальне слово в більшості випадків належить до граматичного класу іменників.

Компоненти означальних складних іменників пов'язані між собою підрядним зв'язком, тобто перша частина слова визначає, конкретизує другу. Якщо перша частина слова вказує на найменування тієї чи іншої ознаки, яка характеризує предмет або явище, то друга частина слова виражає більш вузьке поняття ніж перша. Візьмемо для прикладу слово *Verfassungsgericht*. Перша частина слова – *Verfassung* вказує на те, про який саме різновид суду йде мова, а друга частина – *Gericht* показує, що дане поняття – конституційний суд – відноситься до категорії державних органів.

Наведемо декілька прикладів композитів з означальним словом – іменником, які були знайдені у сучасній німецькомовній пресі: *Konsumforschung, Stromteuer, Wachstumsplus, Steuersystem, Orientierungshilfe, Zeitraffer, Kontaktadresse*. Наведемо приклад з преси:

Der Ministerpräsident hat bereits mit Vertretern der Opposition gesprochen, wie der führende Oppositionspolitiker Mustafa Ben Jaafar der Nachrichtenagentur Reuters sagte [8].

Як бачимо, у невеликому за об'ємом реченні можна зустріти багато композитів з означальним словом-іменником.

Широке використання означального словоскладання як засобу утворення іменників веде до того, що один і той самий компонент складного іменника може зустрічатися у великій кількості утворень. Якщо взяти, наприклад, слово *Wirtschaft*, то складні слова з ним можна знайти у різних комбінаціях. У деяких випадках воно виступає як означальне слово-іменник – *Wirtschaftsleistung, Wirtschaftswissenschaftler, Wirtschaftsausblick*, а у інших – у ролі основного слова – *Marktwirtschaft, Weltwirtschaft, Volkswirtschaft*.

Крім означальних складних іменників за синтаксично-семантичною класифікацією ще виділять сурядні складні іменники та імперативні імена. Характерною ознакою сурядних складних іменників є те, що їхні компоненти пов'язані між собою сурядністю, тобто синтаксично рівноправні. Вони складаються з компонентів, де жодний не визначає інший.

Даний тип композитів можна поділити, з погляду семантики і співвідношення між цілим і його частинами, на декілька груп:

1) складні іменники, які являють собою географічні назви типу: *Schleswig-Holstein, Elsaß-Lothringen, Österreich-Ungarn*.

Наведемо приклад з преси:

Schleswig-Holstein umfasst den Süden der Halbinsel Jütland im Übergangsbereich zum Norddeutschen Tiefland [7].

2) найменування предметів і явищ типу: *das Kupfergold, der Strichpunkt, die Hemdhose*. Характерною семантичною ознакою, яка об'єднує всі ці слова, є те, що ціле за значенням є результатом злиття частин: *Kupfergold* – найменування металу, не золота і міді, а сплаву, який був отриманий в результаті поєднання першого і другого; *Strichpunkt* – назва знаку, який графічно складається з рисочки (коми) та точки, але має інше призначення, ніж кожний з них. Наприклад:

Mit Günter Eizenhöfer holt die Chefriege der Stuttgarter Designagentur Strichpunkt einen Fachmann aus der Automobilzulieferindustrie in die Geschäftsführung [7].

3) складні іменники-зсуви типу: *Dichterphilosoph, Dichterkomponist, Freundfeind, Haßliebe*. Цей тип складних іменників можна віднести до категорії сурядних, однак з певним застереженням. Мова тут йде про дві ознаки предмету, в однаковій мірі характерних для нього, але інколи одна з цих ознак може проявлятися більш яскраво: повна семантична рівноправність компонентів не завжди має місце. Таке виокремлення ознаки частіше за все пов'язане з контекстом. Наприклад, є незрозумілим, чи відноситься особа, яку ми називаємо *Dichterkomponist* до категорії поетів або до категорії композиторів, точніше, воно відноситься як до тієї, так і до іншої категорії. В будь-якому випадку мова йде про дві ознаки особи або предмету: *Freundfeind* – людина, яку одночасно вважають і другом і ворогом, *Dichterphilosoph* – поет і філософ. Наведемо приклади з преси:

Die Freundfeind-Logik greift zu kurz [4].

Die Hassliebe ist ein Beispiel für eine solche untrennbare Verknüpfung gegensätzlicher Wertungen [8].

Слова-речення або імперативні імена в свою чергу являють собою наказові речення, які ніби застигли та оформлені за правилами синтаксису сучасної німецької мови, наприклад: *das Rühr-mich-nicht-an, der Spring-ins-feld, das Steh-auf-männchen* тощо. Компоненти імперативних імен не пов'язані між собою ані означальним, ані сурядним зв'язком.

Більшість імперативних імен є іменами або прізвиськами людей: *der Habenicht's* – жебрак, *der Tunichtgut* – ледар, *der Störenfried* – порушник спокою; прізвиськами тварин: *der Packan, der Faßan* (прізвиська собак), *der Wendehals* (птаха); назвами рослин: *das Vergißmeinnicht* та *das Rührmichnichtan* – назва квітки та рослини. Наприклад:

Gleichfalls kann der Störenfried von nebenan nicht wissen, was man selbst als störend empfindet [7].

Die kleinen Pflanzen Stiefmütterchen und Vergissmeinnicht eignen sich perfekt, um beispielsweise in ein Rosenbeet gepflanzt zu werden [4].

Імперативні імена являють собою семантично замкнену групу слів завдяки своєму своєрідному стилістичному забарвленню. Назви і прізвиська людей, частково тварин і предметів, відносяться до експресивної лексики, несуть іронічний характер. У німецькій мові імперативні імена досить сталі, але малопродуктивні у якості словотворчої моделі.

Таким чином, ґрунтовно проаналізувавши тексти сучасних німецьких періодичних видань можна зробити висновок, що найуживанішим способом творення іменників є словоскладання. Спираючись на синтаксично-семантичну класифікацію, найчастіше зустрічаються означальні складні іменники з означальним словом-іменником. Сурядні ж складні іменники та імперативні імена зустрічаються у сучасній німецькій пресі набагато рідше.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Виноградов В. В. Словообразование в его отношении к грамматике и лексикологии // Избр. труды. Исследования по русской грамматике. – М., 1975. – 244 с.
2. Степанова М. Д. Словообразование современного немецкого языка, М., Изд. лит. на иностр. яз., 1953. – 378с.
3. Степанова М.Д., Фляйшер В. Теоретические основы словообразования в немецком языке. – М.: Высшая школа, 1984. – 264 с.
4. *Die Welt*. – 2009-2011. – №1 – 12.
5. Fleischer W. *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*. - Leipzig, 1976. – 320 S.
6. Grimm J. *Deutsche Grammatik, Teil 2, Berlin, 1878*. – 348 S.
7. <http://www.zeit.de/index>
8. <http://www.spiegel.de>

УДК 821.521 – 312.1

Мозгова Т. А.

ДО ПИТАННЯ ПРО СВОЄРІДНІСТЬ СПРИЙНЯТТЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ В ЯПОНІЇ

Стаття присвячена аналізу специфіки японської духовної культури та своєрідності сприйняття японською інтелігенцією європейського екзистенціалізму.

Якщо аналізувати такий історичний фактор як безпосередню передумову виникнення екзистенціалізму, то таким вирішальним фактором, без сумніву, була війна. Війна – як безглузде насилля над людською природою, як смерть. Смерть у традиції екзистенціалізму – це насамперед «невиліковна хвороба життя» [1, с. 7]. Ця хвороба викликає у людей відчай від усвідомлення своєї кінцевості та хиткості свого існування. Смерть та війна всіх зрівноважує, всіх вистроює перед однією загрозою, а отже війна руйнує все, що здавалось до того міцним та непохитним.